

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Για το πλαίσιο ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων και άλλες διατάξεις του υπουργείου Οικονομικών»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, το οποίο κατατέθηκε στη Βουλή των Ελλήνων την 30.10.2015 και χαρακτηρίστηκε ως κατεπείγον από την Κυβέρνηση, αποτελείται, όπως διαμορφώθηκε από τη Διαρκή Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, από έξι άρθρα.

Με το άρθρο 1 του νομοσχεδίου τροποποιείται σειρά διατάξεων του ν. 3864/2010 «Περί ιδρύσεως Ταμείου Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας», προκειμένου το Ταμείο Χρηματοπιστωτικής Σταθερότητας (εφεξής «Ταμείο») να προσαρμοσθεί στο νέο πλαίσιο της ανακεφαλαιοποίησης των πιστωτικών ιδρυμάτων. Συγκεκριμένως, μεταξύ άλλων: α) Η διάρκεια του Ταμείου παρατείνεται έως την 30η Ιουνίου 2020, με δυνατότητα περαιτέρω παράτασης με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών. β) Το Ταμείο δύναται να χορηγεί δάνεια προς το Ταμείο Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (Τ.Ε.Κ.Ε.) για τη συνδρομή του στην διαχείριση των μη εξυπηρετούμενων δανείων και, γενικότερα, για σκοπούς εξυγίανσης. γ) Ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν το κεφάλαιο και την περιουσία του Ταμείου. δ) Ιδρύεται εξαμελής Επιτροπή Επιλογής των μελών της διοίκησης του Ταμείου, τρία μέλη της οποίας, συμπεριλαμβανομένου του Προέδρου, υποδεικνύονται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα και τον Ευρωπαϊκό

Μηχανισμό Σταθερότητας, αντιστοίχως, δύο από τον Υπουργό Οικονομικών και ένα από την Τράπεζα της Ελλάδος. Η Επιτροπή Επιλογής έχει την αρμοδιότητα να προτείνει την αμοιβή και τους όρους εργασίας των μελών διοίκησης του Ταμείου, να τα αξιολογεί τα αξιολογεί κάθε έτος και να εισηγείται την απομάκρυνσή τους. ε) Μεταβάλλεται η διαδικασία ενεργοποίησης του Ταμείου, αφετηρία της οποίας εξακολουθεί να αποτελεί το σχετικό αίτημα του πιστωτικού ιδρύματος που αντιμετωπίζει κεφαλαιακό έλλειμμα, το οποίο συνοδεύεται από επιστολή της αρμόδιας αρχής (Τράπεζα της Ελλάδος ή Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς), που ορίζει το ύψος του ελλείμματος και της κεφαλαιακής ενίσχυσης, την καταληκτική ημερομηνία κάλυψης του ελλείμματος, σχέδιο άντλησης κεφαλαίων και σχέδιο ή προσχέδιο αναδιάρθρωσης. Κατόπιν έγκρισης από το Ταμείο, το αίτημα διαβιβάζεται στο Υπουργείο Οικονομικών, από το οποίο υποβάλλεται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή προς έγκριση, μετά δε την έγκριση, παρέχεται η κεφαλαιακή ενίσχυση. Η δυνατότητα προκαταβολής καταργείται. στ) Προβλέπεται η λήψη μέτρων προληπτικής ανακεφαλαιοποίησης με Πράξη του Υπουργικού Συμβουλίου, μετά από εισήγηση της Τράπεζας της Ελλάδος, όταν τα εθελοντικά μέτρα του σχεδίου ή του τροποποιημένου σχεδίου αναδιάρθρωσης δεν μπορούν να καλύψουν το κεφαλαιακό έλλειμμα πιστωτικού ιδρύματος. Στην κατανομή συμμετέχουν, αν είναι αναγκαίο, και «μη εξασφαλισμένες υποχρεώσεις με εξοφλητική προτεραιότητα που δεν κατατάσσονται προνομιακά δυνάμει κανόνων αναγκαστικού δικαίου». ζ) Ορίζεται ότι το Ταμείο, με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, μπορεί να συμμετάσχει σε αύξηση μετοχικού κεφαλαίου πιστωτικού ιδρύματος που τελεί σε καθεστώς εξυγίανσης, στο πλαίσιο της εφαρμογής μέτρων δημόσιας χρηματοπιστωτικής σταθερότητας του ν. 4335/2015, και ρυθμίζονται θέματα που αφορούν την άσκηση των δικαιωμάτων ψήφου του. η) Θεσπίζονται διατάξεις για την αξιολόγηση από το Ταμείο των διοικήσεων και της εταιρικής διακυβέρνησης των πιστωτικών ιδρυμάτων. θ) Τροποποιείται το καθεστώς αστικής ευθύνης των μελών της Διοίκησης και του προσωπικού του Ταμείου έναντι τρίτων.

Με το άρθρο 2 του νομοσχεδίου τροποποιούνται διατάξεις του ν. 4261/2014 και προστίθενται περιπτώσεις απαιτήσεων που κατατάσσονται προνομιακά κατά την ειδική εκκαθάριση των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Με το άρθρο 3 του νομοσχεδίου εισάγονται τροποποιήσεις στον ν. 4335/2015 που αφορούν σε θέματα εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων με αναδιάρθρωση του παθητικού τους.

Με το άρθρο 4 τροποποιούνται διατάξεις του Κώδικα Φορολογίας Εισοδή-

ματος (ν. 4172/2013) σχετικώς με την αναβαλλόμενη φορολογία των τραπεζών, συμπεριλαμβανομένων των συνεταιριστικών, εν όψει τυχόν διαδικασιών ανακεφαλαιοποίησης/εξυγίανσης πιστωτικών ιδρυμάτων.

Με το άρθρο 5 του νομοσχεδίου θεσπίζονται αλλαγές στον ν. 1667/1986 για τους πιστωτικούς συνεταιρισμούς και, ιδίως, καθιερώνονται κίνητρα συμμετοχής στο συνεταιριστικό κεφάλαιο με απόκτηση δικαιωμάτων συμμετοχής στη διοίκηση του συνεταιρισμού, ορίζεται ότι ο αριθμός των ψήφων μπορεί να καθορίζεται σε συνάρτηση προς τον αριθμό των μεριδίων «με δικαίωμα ψήφου», και καθορίζεται ότι το ανώτατο ποσοστό δικαιωμάτων ψήφου που μπορεί, συμφώνως προς το καταστατικό, να αποκτά μέλος της, είναι το 33% του συνολικού αριθμού ψήφων, ακόμη και αν η συμμετοχή του στο συνεταιριστικό κεφάλαιο είναι μεγαλύτερη. Τέλος, θεσπίζονται μεταβατικές διατάξεις για τη διευκόλυνση και επιτάχυνση των διαδικασιών ανακεφαλαιοποίησης των συνεταιριστικών τραπεζών, βάσει της σχετικής εγκριτικής απόφασης της Τράπεζας της Ελλάδος.

Με το άρθρο 6 ορίζεται η έναρξη ισχύος του παρόντος.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων του Νομοσχεδίου

1. Επί του άρθρου 1 παρ. 3 και 4

Με την προτεινόμενη παράγραφο 3 αντικαθίσταται το άρθρο 4 του ν. 3864/2010. Η παράγραφος 6 του άρθρου 4 ν. 3864/2010, όπως αντικαθίσταται, επαναλαμβάνει τις ρυθμίσεις των ισχυουσών διατάξεων της παρ. 6 του άρθρου 4 του ν. 3864/2010. Εξ άλλου, όμοιες διατάξεις, που αφορούν τα κωλύματα διορισμού στην Επιτροπή Επιλογής του Ταμείου, εισάγει και η παράγραφος 4 του άρθρου 1 του νομοσχεδίου, δια της οποίας εισάγεται νέο άρθρο 4Α στον ν. 3864/2010.

Εν προκειμένω θα ήταν, ενδεχομένως, σκόπιμο, να θεραπευθούν ορισμένες ασάφειες της υφιστάμενης ρύθμισης – αλλά και της νέας ρύθμισης του άρθρου 4Α η οποία τις επαναλαμβάνει αυτολεξεί – όπως, λ.χ., να διευκρινισθεί στην περίπτωση α' αν η καταδίκη για αδίκημα που επισύρει ποινή φυλάκισης αρκεί να είναι τελεσίδικη ή πρέπει, ενδεχομένως, να έχει καταστεί αμετάκλητη, αν η μη πλήρωση των προϋποθέσεων για την άσκηση επαγγέλματος που προβλέπει η περίπτωση γ' πρέπει να έχει διαπιστωθεί από συγκεκριμένο όργανο (π.χ., πειθαρχικό συμβούλιο), ποια, πέραν αυτών της περίπτωσης γ', νοούνται ως βαρέα παραπτώματα κατά την έννοια της περίπτωσης δ', και πώς διαπιστώνεται η τέλεσή τους.

4

Περαιτέρω, σημειώνεται ότι, προφανώς εκ παραδρομής, η παράγραφος 8 του άρθρου 4 του ν. 3864/2010, όπως τροποποιείται, παραπέμπει στα άρθρα 6 και 7, αντί του ορθού, στις παραγράφους 6 και 7 του αυτού άρθρου.

Στην παράγραφο 15 του άρθρου 4 του ν. 3864/2010, όπως τροποποιείται, προβλέπεται ότι στις συνεδριάσεις του Γενικού Συμβουλίου και της Εκτελεστικής Επιτροπής του Ταμείου «δύνανται να συμμετέχουν» εκπρόσωποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Ευρωπαϊκού Μηχανισμού Σταθερότητας ως «παρατηρητές χωρίς δικαίωμα ψήφου». Δεδομένου ότι, όπως κατωτέρω προβλέπει η ίδια διάταξη, η συμμετοχή των προσώπων αυτών είναι μεν προαιρετική, η κλήση τους όμως υποχρεωτική, θα ήταν ενδεχομένως επιτυχέστερη η διατύπωση «καλούνται να συμμετάσχουν» αντί «δύνανται να συμμετέχουν».

2. Επί του άρθρου 1 παρ. 4

Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, το κείμενο του νέου άρθρου 4Α του ν. 3684/2010 πρέπει να διαρθρωθεί σε αριθμημένες παραγράφους, ώστε να καθίστανται σαφείς οι εσωτερικές παραπομπές στις οποίες προβαίνει.

Πέραν αυτού, από τη διατύπωση των προτεινόμενων ρυθμίσεων δεν προκύπτει σαφώς αν η πρόταση της Επιτροπής Επιλογής για την απομάκρυνση μέλους του Γενικού Συμβουλίου ή της Εκτελεστικής Επιτροπής είναι υποχρεωτική για τον Υπουργό, όπως επίσης δεν είναι σαφές και αν ο Υπουργός μπορεί, ενδεχομένως, να αποφασίσει την απόλυση μέλους, παρά την τυχόν θετική αξιολόγησή του από την Επιτροπή Επιλογής.

3. Επί του άρθρου 1 παρ. 5, 6 και 7

Παρατηρείται ότι στις παραγράφους 5, 6, 7 του άρθρου αυτού γίνεται αναφορά σε διατάξεις του ν. 4335/2015, με τον οποίο ενσωματώθηκε στο εσωτερικό μας δίκαιο η Οδηγία 2014/59/ΕΕ. Δεδομένου ότι η ενσωμάτωση της ανωτέρω Οδηγίας έχει γίνει με ένα μόνο άρθρο του ανωτέρω νόμου (άρθρο 2), οι ρυθμίσεις του οποίου (άρθρου) διαρθρώνονται περαιτέρω σε 130 εσωτερικά άρθρα (και 21 κεφάλαια), θα πρέπει, προς αποφυγή παρερμηνειών, οι σχετικές αναφορές να γίνονται προς το εσωτερικό άρθρο του άρθρου 2 του ν. 4335/2015 (βλ., σχετικώς, και άρθρο 3 του νομοσχεδίου).

4. Επί του άρθρου 1 παρ. 10

Με την προτεινόμενη ρύθμιση αντικαθίσταται το άρθρο 10 του ν. 3864/2010 και, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι «4. Για τους σκοπούς του παρόντος νόμου το Ταμείο έχει ελεύθερη πρόσβαση στα βιβλία και στοιχεία του πιστωτικού ιδρύματος με στελέχη ή συμβούλους της επιλογής του». Για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, ο όρος «βιβλία και στοιχεία» πρέπει να αντικατασταθεί από τον όρο «λογιστικά αρχεία και στοιχεία».

5. Επί του άρθρου 4

Με το άρθρο αυτό αντικαθίστανται οι διατάξεις του άρθρου 27Α του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος (ν. 4172/2013), οι οποίες ρυθμίζουν τη διαδικασία μετατροπής αναβαλλόμενων φορολογικών απαιτήσεων των πιστωτικών ιδρυμάτων σε οριστικές και εκκαθαρισμένες απαιτήσεις έναντι του Ελληνικού Δημοσίου.

Ορίζεται δε, μεταξύ άλλων, ότι τα ποσά ζημιών που προέκυψαν στο πλαίσιο προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους, καθώς και προβλέψεων και λοιπών εν γένει ζημιών λόγω πιστωτικού κινδύνου, για τα οποία εποπτευόμενα από την Τράπεζα της Ελλάδος νομικά πρόσωπα (πιστωτικά ιδρύματα ή εταιρείες χρηματοδοτικής μίσθωσης ή εταιρείες πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων) έχουν εγγράψει ή θα εγγράψουν «αναβαλλόμενη φορολογική απαίτηση», μετατρέπονται, ολικώς ή μερικώς, κατά περίπτωση, σε οριστική και εκκαθαρισμένη απαίτηση αυτών έναντι του Δημοσίου, σε περίπτωση κατά την οποία το λογιστικό, μετά από φόρους, αποτέλεσμα χρήσης τους είναι ζημία. Η απαίτηση αυτή συμψηφίζεται όχι μόνο με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος των ανωτέρω νομικών προσώπων, αλλά και με τον αναλογούντα φόρο εισοδήματος τρίτων εταιρειών που ανήκουν στον ίδιο όμιλο με τα ανωτέρω νομικά πρόσωπα («συνδεδεμένων επιχειρήσεων», κατά την έννοια του Κώδικα Φορολογίας Εισοδήματος). Επισημαίνεται ότι η εφαρμογή των ρυθμίσεων περί αναβαλλόμενης φορολογίας και σε άλλα νομικά πρόσωπα (μέλη ομίλων πιστωτικών ιδρυμάτων ή εταιρειών χρηματοδοτικής μίσθωσης ή πρακτορείας επιχειρηματικών απαιτήσεων), τα οποία μπορεί να δραστηριοποιούνται εκτός του χρηματοοικονομικού τομέα της οικονομίας, η οποία προβλέφθηκε το πρώτον με το άρθρο πέμπτο του ν. 4303/2014, ενδεχομένως, δεν βρίσκεται σε αρμονία με τον σκοπό του προτεινόμενου άρθρου που, συμφώνως προς την αιτιολογική έκθεση, είναι και η διευκόλυνση «τη[ς] τεκμηρίωση[ς] της συμμόρφωσης των διατάξεων αυτών με τις διατάξεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας περί αποφυγής αθέμιτων κρατικών ενισχύσεων».

6

Σημειώνεται, επίσης, ότι, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας, η δεύτερη φράση της προτεινόμενης διάταξης («Μετά το άρθρο 27 του ν. 4172/2013 (Α' 167), όπως ισχύει, προστίθεται άρθρο 27Α ως εξής:») πρέπει να διαγραφεί.

Αθήνα, 30.10.2015

Ο εισηγητής
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α' Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αν. Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β' Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών